

Anders Anagrius
Chef nämndkontor barn och utbildning
anders.anagrius@ekero.se

Verksamhetsberättelse 2014 för Barn och utbildningsnämnden

Dnr BUN15/4-043

Sammanfattning

Nämndens verksamhet bedrivs utifrån den av kommunfullmäktige antagna budgeten. För det gångna verksamhetsåret redovisas ett överskott på 10 543 tkr. Överskottet utgör 1,5 procent av nämndens totala nettoomslutning på 690 837 tkr.

Nämndens verksamhetsområde påverkas i allt väsentligt av befolkningsutvecklingen. Sker förändringar märks de snabbt i antalet barn/elever i de olika verksamheterna och därmed i de intäkter och kostnader som nämnden har. I bilaga 1 redovisas årets utfall i förhållande till budget och i bilaga 2 redovisas verksamhetsmått.

TOTALT <i>tkr</i>	Utfall 2013	Budget 2014	Utfall 2014	Avvik 2014
Intäkter	-62 299	-51 457	-62 013	-10 556
Kostnader	734 857	752 837	752 850	13
Nettokostnad	672 559	701 380	690 837	-10 543
Förändring jämfört föregående år, tkr			18 279	
			, procent	2,7

Förändring (+) = ökad nettokostnader, (-) minskad nettokostnad

Avvikelsen (+ 10 543 tkr) i förhållande till budget utgörs främst av följande:

1. Inom förskola har förändringar i utbetalningsrutiner till enheterna, lägre kostnader för tilläggsbelopp samt högre intäkter från andra kommuner än beräknat gett ett positivt resultat. (+1 192 tkr)
2. Pedagogisk omsorg visar också ett positivt resultat (+2 168 tkr). Lägre efterfrågan på platser förklarar överskottet.

3. Ett fåtal vårdnadshavare har hört av sig angående möjligheten att ansöka om omsorg på obekvämt arbetstid men ingen ansökan har inkommit vilket innebär ett överskott i budget på 1 000 tkr.
4. Antalet vårdnadsbidrag har minskat och visar ett överskott på 200 tkr.
5. Förskoleklass och grundskola visar ett underskott (- 5 969 tkr). Fler elever än budgeterat, ökat behov av tilläggsbelopp för elever i behov av särskilt stöd, ökade kostnader för skolskjuts. I det negativa utfallet ligger även kostnaden för den särskilda satsning på matematik och IT som kommunstyrelsen beslutade om våren 2014.
6. Totalt något färre elever i grundsärskolan. (+2 040 tkr)
7. Färre elever i gymnasiet, folkhögskola och gymnasiesärskola än plan i budget (+6 526 tkr).
8. Vuxenutbildning visar totalt ett överskott (+1 654 tkr), främst pga. färre särsvuxelever och lägre kostnader för SFI än budgeterat.
9. Syv, vägledning-uppföljning och UMJ visar ett mindre överskott (+ 510 tkr).
10. Nämndkontor och gemensam verksamhet visar ett överskott på grund av vakanta tjänster under del av året (+580 tkr).

Det genomsnittliga meritvärdet för elever i åk 9 har under de senaste fem åren stadigt ökat och Ekerö kan numera räknas till de 14 kommuner i landet som har de högsta meritvärdena. Andelen behöriga till nationellt program i gymnasieskolan läsåret 2013/2014 uppgår till 93 procent. Det genomsnittliga meritvärdet vårterminen 2014 är 232,6. Uppgifterna här avser elever i kommunala och fristående skolor i Ekerö kommun.

Andelen som når målen i alla ämnen i åk 9 våren 2014 är 87,3 procent (86,6 procent år 2013), motsvarande siffra för riket är 77,4 procent. Det placerar Ekerö på plats 29 i riket (år 2012 plats 40) enligt SKL:s öppna jämförelser. SKL:s Öppna jämförelser avseende 2014 publicerades under våren 2015.

1. Uppdrag och omfattning

Barn och utbildningsnämndens ansvarsområde omfattar förskola, pedagogisk omsorg/familjedaghem, förskoleklass, grundskola, skolbarnsomsorg, gymnasieskola samt vuxenutbildning. Totalt handlar det om verksamheter för ca 7 000 barn, ungdomar och vuxna som bedrivs i kommunal regi inom kommunen, som fristående verksamheter inom och utanför kommunen eller i kommunal regi utanför kommunen. Exempel på viktiga områden är verksamheternas kvalitet och resultat i förhållande till prioriterade områden som meritvärden i årskurs 9, andel godkända i samtliga ämnen m.m.

2. Verksamhetsuppföljning

Volymer

Volymantagandena i budget utgår från befolkningsprognos inklusive planerad nybyggnation som görs årligen. Redan små avvikelser framförallt när det gäller in- och utflyttning påverkar nämndens resultat. I bilaga 2 redovisas antal barn/elever i de olika verksamhetsformerna. Under avsnittet verksamhetsstatistik redogörs för volymernas utfall jämfört budget. Sammantaget kan sägas att en del av det redovisade sammanlagda resultatet kan hänförs till färre barn i förskola och färre elever i gymnasieskola än budgeterat.

Pedagogisk omsorg i form av familjedaghem

Under 2014 har Söderläges familjedaghem avslutat sin verksamhet inom pedagogisk omsorg i form av familjedaghem. Söderläge har haft ett godkännande för 8 barn.

Vårdnadsbidrag

Under 2014 har i snitt ca 8 familjer i månaden fått beviljat vårdnadsbidrag. Det kan jämföras med att i snitt 10 familjer under 2013 blev beviljade vårdnadsbidrag.

Omsorg på tid då förskola och fritidshem inte erbjuds

Enligt skollagen 25 kap 5 § ska kommunen sträva efter att erbjuda omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds för barn vars föräldrar har behov av det och inte själva kan ordna omsorgen. Utgångspunkten för bestämmelsen är att det ska gå att kombinera föräldraskap och förvärvsarbete, trots att arbetstiden är förlagd, helt eller delvis, till kvällar, nätter eller helger (obekvämt arbetstid).

Det är viktigt att notera att bestämmelsen inte innebär någon rättighet för föräldrar att få omsorg på obekvämt arbetstid. Föräldrarna har ansvar för att hitta lösningar på omsorgsbehovet för sina barn.

Omsorg på obekvämt arbetstid har under 2014 upphandlats och erbjuds i hemmet för ett eller flera barn till vårdnadshavare som regelbundet och återkommande i sitt ordinarie arbete har arbetstid förlagd på kvällar, nätter och/eller helger.

Öppen fritidsverksamhet

Intresset för att delta i fritidsklubbarnas verksamhet inom kommunen har stabiliserat sig och ökar inte nämnvärt längre. 2014 har i snitt 657 barn befunnit sig i

verksamheten. Motsvarande siffra för 2013 var 655, 2012 609 barn och för 2011 449 barn.

Matematiklyftet

Ekerös kommunala skolor och Birkaskolan har deltagit i matematiklyftet som syftar till att öka elevernas måluppfyllelse i matematik genom att stärka matematikundervisningen. Fortbildningen sker genom kollegialt lärande mellan matematiklärare och med professionellt stöd av särskilt utbildade handledare. Det ingår också en utbildning för rektorer vars lärare deltar i fortbildningen. Skolorna som deltar i matematiklyftet vittnar om den positiva effekt som det kollegiala lärandet har och hur lärare utvecklar och befäster kunskap i matematikdidaktik i sin egen undervisning och vardag utifrån lokala förutsättningar och behov. Nästan alla matematikundervisande lärare i de kommunala skolorna har deltagit i matematiklyftet.

Förskollärary- och lärarlegitimation

Under året har en s.k. kompetensmodul köpts in. Den är en del av det större program som kommunen använder för personaladministration. I modulen kartläggs förskollärares och lärares behörigheter. Alla lärares och förskollärares legitimation och behörigheter samt i vilka ämnen och årskurser som de undervisar i anges i systemet.

Kartläggningen syftar till att uppfylla lagstiftningens krav på att lärare ska ha rätt behörighet för den undervisning som bedrivs. Det gäller då uppgifter om respektive lärare har en lärarexamen, om de fått sin legitimation och i vilka ämnen och med vilka årskurser som de har behörighet att arbeta med. Om läraren är obehörig redogörs i ett kommentarsfält för vilka planer som finns för att läraren ska nå en lärarexamen för att sedan kunna ansöka om legitimation. Motsvarande skickades till de kommunala förskolorna.

För de kommunala förskolornas har 80 av 82 förskollärare en lärarexamen men bara 57 har tagit ut sin lärarlegitimation vilket är 69 procent.

Av de kommunalt anställda lärarna har 214 av 257 lärare en lärarexamen. Av de 43 lärare som saknar examen finns några i kompletterande utbildning och några på väg att få sin examen. Det är 183 lärare som har legitimation, vilket motsvarar 71 procent.

Vid uppföljning och möten med flera av de som nu bedriver kompletterande studier ser det positivt ut att de ska hinna nå sin examen innan sommaren 2015.

Vuxenutbildning

Ekerö vuxenutbildning består av SFI (svenska för invandrare), grundläggande och gymnasial vuxenutbildning, uppdragsutbildning, UMJ (unga mot jobb) samt vägledningseenheten. Ekerö vuxenutbildning har också speciella uppdrag avseende kommunens aktivitetssansvar, ungdomar 16-20 år, gymnasieuppföljning och kommunens sommarpraktik för unga.

SFI (svenska för invandrare)

Antalet deltagare i SFI ökade från 155 st 2012 till 181 st 2013. Antalet undervisningstimmar ökade från 40 721 år 2012 till 45 528, år 2013. Eftersom antalet timmar ökade så pass mycket räknades budgeten upp för SFI inför 2014. Resultatet visar att även om antalet personer har ökat med 26 stycken (ca 16 %) så har inte kostnaden ökat. Det beror på att antalet timmar som de studerande har läst under 2014 (45 043) nästan är desamma som under 2013, vilket gör att det svårt att budgetera för SFI utifrån antal elever. De studerande kan lika väl välja att läsa fler timmar och det skulle då kunna innebära att kostnaderna ökar.

Gymnasial vuxenutbildning

Efterfrågan på utbildning gäller i hög grad yrkesutbildningar, men även inom området allmänna ämnen har söktrycket ökat under året. Många har haft som mål med studierna att bli behöriga till högskolan. Andelen unga som inte har klarat gymnasiet ökar som ett resultat av det idag krävs avslutade gymnasiestudier för att ha någon chans på arbetsmarknaden. Den av staten initierade satsningen på Yrkesvux, gav kommunen totalt 830 000 kr 2014 i statsbidrag, att jämföra med 2013, 1 530 000 kr.

Kommunen har under 2014 inte kunnat bevilja samtliga ansökningar utan har fått göra urval utifrån vuxenutbildningens förordning, SFS 2011:1108, 3 kap 8§ samt förordning för yrkesvux, SFS 2009:43, 3§.

Kommunen har upphandlad distansutbildning via företaget InfoKomp. Under 2013 har avtalet med InfoKomp förlängts t.o.m. 2015-06-30. Övriga komvuxkurser köper kommunen av andra kommuner via interkommunal ersättning.

UMJ (unga mot jobb) och sommarpraktik

Unga Mot Jobb startade sin verksamhet hösten 2011. Målsättningen med verksamheten är framför allt att hjälpa ungdomar 16-24 år vidare mot studier och/eller arbete. UMJ bedriver individanpassade program, där bland annat studie- och yrkesvägledning, arbetsgivarkontakter, och andra jobbsökande aktiviteter utgör en central del i avdelningens verksamhetsområden. UMJ har även ett välfungerande och aktivt samarbete med arbetsförmedlingen (AF) i Solna, vilket har möjliggjort att de statliga och kommunala arbetsmarknadsinsatserna kunnat koordineras och effektiviseras. UMJ har dessutom sedan hösten 2012 upprättat ett separat avtal med

AF om att ta emot 10 stycken anvisade ungdomar. Avtalet har förnyats under 2014. Parallellt med detta samarbete har UMJ haft nära samverkan med Ekerö Socialtjänst kring gemensamma klienter.

En central uppgift i UMJ's roll är att förmedla arbetslivskontakter till arbetssökande ungdomar och detta arbete har varit mycket framgångsrikt. Sedan starten 2011 har mellan 60- 70 ungdomar fått någon form av anställning. I de flesta fallen har anställningarna förmedlats via UMJ's arbetsgivarnätverk. Ett flertal ungdomar har haft praktik/arbetsträning hos en arbetsgivare eller återupptagit sina studier antingen på Komvux, folkhögskola, eller annan skolform.

Sammanlagt har 12 personer dessutom länkats via UMJ till den funktion på arbetsförmedlingen som specifikt handlägger arbetssökande med psykiska och/eller fysiska funktionshinder för fördjupad kartläggning av arbetsförmåga. Sedan starten 2011 har UMJ lyckats hjälpa 10-15 individer som anvisats från Ekerö Socialtjänst till någon form av anställning.

2014 erbjöds 100 ungdomar sommarpraktik under 2 tre-veckorsperioder. Fördelningen var 56 killar och 46 tjejer. Det var också färre tjejer som sökte sommarpraktik totalt. Av dessa fick 13 st ungdomar någon form av extraarbete på praktikplatsen efteråt.

Vägledningensheten

I Ekerö kommun är studie- och yrkesvägledarna organiserade i en fristående vägledningenshet med en gemensam chef. För att säkerställa en hög kvalitet på studie- och yrkesvägledningen i kommunen anställs endast behöriga studie- och yrkesvägledare. Vägledningensheten ansvarar för vägledning i grundskolans år 8 och 9, Individuella gymnasiet, Vuxenutbildningen samt kommunens aktivitetsansvar för ungdomar 16-20 år och gymnasieuppföljning. De tre studie- och yrkesvägledarna på grundskolan arbetar på Birkaskolan, Ekebyhovskolan, Ekebyhavs grundsärskola, Tapströmskolan, Tråkvista skola och Uppgårdsskolan.

Studie- och yrkesvägledarnas arbete på grundskolorna inriktar sig på elever i år 8-9 med särskilt fokus på år 9 inför elevernas viktiga val av gymnasieutbildning.

Den utvärdering som görs årsvis i år 9 visade att

- 94 % av eleverna är nöjda eller mycket nöjda med den information de har fått inför sitt gymnasieval.
- 97 % är nöjda eller mycket nöjda med den studie- och yrkesvägledning de har fått inför sitt gymnasieval.
- 98 % är nöjda eller mycket nöjda med tillgängligheten till studie- och yrkesvägledare.

Kommunens informationsansvar, ungdomar 16-20 år

Informationsansvaret regleras i skollagen 29 kap. 9§ och säger att en hemkommun ska löpande hålla sig informerad i syfte att erbjuda lämpliga stödåtgärder för de ungdomar i kommunen som har fullgjort sin skolplikt men som inte går i gymnasiet eller har annan sysselsättning. Under 2014 har 13 ungdomar varit föremål för uppföljning, vilket kan jämföras med 18 st 2013.

Gymnasieuppföljning

Ungdomarna i Ekerö kommun går till mer än 95 procent i gymnasieskola utanför kommunen. För att få bättre överblick och information om hur det går för ungdomarna på gymnasiet ingår det i Vägledningens enhets ansvar att följa upp dessa elever. Alla studievägledare i kommunen ansvarar för att följa upp eleverna på ett antal förutbestämda gymnasieskolor, totalt cirka 25 skolor. Syftet är att stödja och om möjligt komplettera gymnasieskolornas arbete med att förebygga avhopp och studiemisslyckanden.

Inom ramen för gymnasieuppföljningen finns också uppdraget att handlägga förfrågningar från gymnasieskolor som rör förlängd studiegång.

Andelen 20 åringar i Ekerö kommun som fullföljt gymnasial utbildning har ökat från 73 procent 2009 till 77 procent 2013. Motsvarande siffra för riket 2013 är 74 procent.

Den grundläggande behörigheten till universitet och högskola bland Ekerö kommuns 20 åringar har ökat från 62 procent 2009 till 66 procent 2013. Motsvarande siffra för riket 2013 är 64 procent.

År 2013 började 45 procent av Ekerös elever att läsa på högskola eller universitet efter avslutad gymnasieutbildning. Motsvarande siffra i riket är 42 procent.

I dagsläget finns inga siffror för 2014 tillgängliga i Skolverkets statistik.

Särskilt stöd

Flera förändringar har genomförts av organisationen för det särskilda stödet till barn i förskola och elever i skolan. Nya tillämpningsregler trädde i kraft i början av året. Ansvar för beslut och uppföljning av tilläggsbelopp och placeringar på olika resursskolor m.m. har förts från resursteamet till nämndkontoret. Nämndkontoret tar ett helhetsgrepp kring den systematiska uppföljningen av arbetet med elevhälsa. Resursteamets huvuduppgift att stödja förskolechef/rektor m fl. med spetskompetens och insatser kring barn och ungdomars hälsa, lärande och utveckling har därmed förtydligats. Under hösten inleddes arbetet med att utforma en elevhälsoplan.

PRISMA

PRISMA (preventivt inriktad samverkan) är beteckningen på nämndövergripande insatser där målgruppen framförallt är barn och unga i riskzon samt deras föräldrar.

De övergripande målen för denna samverkan är:

- Föräldrar, förskola, pedagogisk omsorg, skola och fritidsverksamhet har kunskap och kompetens att främja barns positiva utveckling och förebygga att barn far illa.
- Barn, ungdomar och familjer med behov av stöd får adekvat hjälp i ett tidigt skede.
- Samverkan för långsiktigt effektiva åtgärder och bättre utnyttjande av samhällsresurser.

Under 2014 har flera olika insatser gjorts. Dels handlar det om insatser som görs direkt inom de olika verksamhetsområdena som exempelvis utbildningar för att öka kompetensen kring likabehandling i förskola och grundskola, dels det 30-tal utbildningsinsatser som gjorts inom föräldrastödsprogrammet Vägledande Samspel. Likaså har insatserna som görs inom UMJ – Unga Mot Jobb en tydlig koppling till samverkan med socialtjänst, arbetsförmedling och vägledning.

Under 2014 har inom ramen för PRISMA en uppföljning genomförts över hur väl samverkan fungerar mellan verksamheter inom socialtjänsten, skola och fritiden. Dessa verksamheter spelar en viktig roll i stödet till barn och unga i riskzon och en fungerande samverkan dem emellan är synnerligen viktigt. Resultaten från uppföljningen redovisades för Barn- och utbildningsnämnden, Socialnämnden och Kultur- och fritidsnämnden i juni. Uppföljningen tydliggjorde några utvecklingsområden som produktionen för skola och kultur- och fritid samt socialtjänsten behöver förbättra. Ett uppdrag till produktionen kring detta gavs, vilket de ska återkomma till nämnderna för en särskild redovisning i mars 2015.

BUS-avtal

Under 2014 har ett lokalt BUS- avtal tecknats mellan Ekerö kommun och landstinget som utgår ifrån BUS-överenskommelsen. Verksamheter som omfattas av avtalet är från Ekerö kommun: socialtjänsten-individ och familj, förskola, skola och elevhälsa och från landstinget: BUP Brommaplan, BUMM Brommaplan och Habiliteringen Brommaplan.

BUS-överenskommelsen mellan kommunerna i länet och Stockholms läns landsting anger viktiga utgångspunkter och principer i samverkan mellan landsting och kommun för att tillgodose att barn i behov av särskilt stöd ges stöd.

Överenskommelsen ska preciseras i avtal mellan lokala företrädare, vilket nu gjorts.

Konferens

I april hölls PRISMA-konferensen med temat barnrätt i praktisk verksamhet. Totalt deltog ca 100 personer. Inbjudna verksamheter var förskola, skola, kultur- och fritid, polis samt landstingsdriva verksamheter. Utvärderingar visar att nöjdheten var mycket hög bland deltagarna.

Tjänstegarantier

Ekerö kommun har antagit tjänstegarantier inom de olika verksamhetsområdena. Inom nämndens område finns fem tjänstegarantier.

1. Plats i förskolan erbjuds inom 4 månader efter det att föräldrar anmält behov

Uppföljning: Garantin följs kontinuerligt upp via kommunens webbaserade självservice.

Under året har alla kunnat erbjudas plats inom den garanterade tiden.

2. Förskolan ska erbjuda en god pedagogisk verksamhet som stimulerar till en positiv utveckling och ett positivt lärande

Uppföljning: i kundenkät och i kvalitetsuppföljning.

Kundundersökningen för 2014 visar att en mycket stor andel av föräldrar som har barn i förskolan och pedagogisk omsorg i form av familjedaghem är nöjda med den verksamhet som bedrivs där.

Det finns i förskolan och i familjedaghemmen en medvetenhet om vikten av att tidigt lägga grunden för en god språkutveckling. Många förskolor och familjedaghem, oberoende av pedagogisk inriktning, ger beskrivningar om hur de tänker och stödjer barns språkutveckling och hur de gör för att stimulera vidare utveckling.

Flera förskolor arbetar enligt arbetssättet pedagogisk dokumentation. Här utgår förskolorna från barnens egna idéer och där arbetet med olika projekt kan vara korta eller sträcka sig över en termin eller ett läsår. Ofta tas avstamp i barnintervjuer, barnobservationer och/eller samtal tillsammans med barngruppen. Barnen uppmuntras att reflektera över sina upplevelser och tankar och berätta om saker de gjort eller funderar över. Detta beskrivs som att pedagogerna är medforskande i barnens lärprocesser. Arbetssättet tar fasta på barnens egna tankar och intressen och fokuserar på vad barnen kan och gör – inte på vad de ännu inte kan och gör. Några förskolor har börjat använda Förskoleappen, ett blogg- och informationsverktyg för pedagogisk dokumentation.

Det finns en medvetenhet om vikten av bra lärmiljöer och det är synligt i många verksamheter att man arbetar aktivt att säkerställa detta.

- 3. Barn/elever ska ges stora valmöjligheter vid val av skola. Alla garanteras en plats vid något av tre valda alternativ eller vid den reserverade skolan.*

Uppföljning: i samband med skolvalet.

I skolvalet 2014 uppfylldes garantiåtagandet.

- 4. Alla kan läsa och skriva efter sitt tredje skolår*

Förutsättning: eleven deltar i lektioner och i skolarbetet

Uppföljning: nationella prov i år 3 och i bedömning av måluppfyllelse enligt kursplanen för år 3.

Andelen elever i år 3 som nått kravnivån i svenska varierar mellan 99,3 och 85,6 procent mellan de olika delproven våren 2014 (nuvarande år 4). Det är ungefär liknande resultat som i riket.

Med den kommunala produktionens Läsutvecklingsplan systematiserar skolorna arbetet kring tidig upptäckt och god läsförmåga. Detta systematiska arbete påverkar även skrivutvecklingen.

- 5. Undervisningen i skolan ger eleven möjlighet att uppnå godkända betyg i alla ämnen efter år 9.*

Förutsättning: eleven deltar i lektioner och i skolarbetet.

Uppföljning: betygsstatistik, nationella prov år 9 samt övrig kvalitetsuppföljning.

För skolans del har 2014 inneburit en fortsatt förbättrad kvalitet för eleverna. Stort fokus har legat på utbildningsinsatser. Genom dessa har pedagogernas medvetenhet och kunskap kring styrdokumentet och deras innehåll ökat och fördjupats.

Resultaten utvecklas över tid och grunden till denna utveckling är duktiga pedagoger och chefer som praktiserar ett fungerande pedagogiskt ledarskap, parallellt med de satsningar som görs avseende utbildningsinnehållet i både förskolan och grundskolan.

Våga Visa

Våga Visa är ett utvärderingssamarbete mellan fem kommuner i Stockholmsområdet: Ekerö, Nacka, Sollentuna, Upplands Väsby och Danderyd. Syftet med samarbetet är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola.

Våga Visa:

- Baseras på läroplanerna för förskola och skola
- Utgår från ett barn- och elevperspektiv
- Stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- Jämför kommunernas förskolor och skolor
- Sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

En del i Våga Visa är kollegiala observationer av förskolor och skolor.

Observationerna styrs av en metodbok med tillhörande stödmateriel.

Utifrån utvärderingen av Våga Visas metod som gjordes 2013 av Ann Öhman Sandberg på APeL Forskning & utveckling har det stödmaterial som används under observationerna reviderats under 2014 och nu tagits i bruk. Materialet kommer att justeras ytterligare efter att det använts under två terminer.

Under 2014 gjordes en studieresa till London som syftade till att få inspiration till att ytterligare utveckla Våga Visa. Under resan besöktes flera olika skolor och förskolor samt skolinspektionsmyndigheten Ofsted, som nyligen reformerat sina inspektionsmetoder. Efter studiebesöken har ett arbete påbörjats i samordnargruppen med att erbjuda enheter att stödja andra alternativt bli stöttade i det fortsatta utvecklingsarbetet efter observationerna. Ett arbete som tydligare ska lyfta fram goda exempel som framkommit i observationerna har också påbörjats.

Våga Visa i Ekerö kommun

I Ekerö har fyra förskolor observerats under 2014. Observationerna har uppmärksammat styrkor i enheternas arbete men även pekat på viktiga förbättringsområden. De förskolor som har observerats uttrycker att rapporterna speglar deras verksamhet och den används i det fortsatta utvecklingsarbetet. Efter genomförd observation blir förskolechef/rektorer inbjudna till nämnden för att berätta hur man tänker arbeta vidare.

Det utvecklingsarbete som pågått kring Våga Visa i kommunen, där både kommunala och fristående enheter deltagit, har resulterat i en samlad syn på hur observationens olika delar bör samspela för att observationerna ska vara till så stor nytta som möjligt. Ett utvecklingsområde som kvarstår är att Ekerö behöver rekrytera fler observatörer från alla skolformer.

Systematiskt kvalitetsarbete

Under 2014 har BUNs kvalitetssystem fortsatt att utvecklas i syfte att systematiskt följa upp, utvärdera och återkoppla verksamheternas kvalitet och nämndens mål. Nämndens kvalitetshjul (se Verksamhetsplan 2014) har utvecklats och preciserats. Nämndkontoret har fortsatt att utveckla utvärderingsplanen där alla utvärderingsaktiviteter och indikatorer finns dokumenterade och beskrivna.

I kvalitetssystemet ingår olika komponenter:

- Uppföljning och utvärdering av:
 - måluppfyllelse och betyg
 - nationella prov
 - lästester och screeningar
- Kundenkäten
- Observationer
- Självvärdering (förskolans personal)
- Enheternas och produktionsledningens analys i förhållande till nämndmålen (skriftlig redovisning)
- Nämndkontorets uppföljningsdialoger
- Eventuella inspektioner från Skolinspektionen

Under 2014 har utvecklingsarbetet fortsatt i syfte att systematiskt följa upp, utvärdera och återkoppla nämndmålen. En del av detta utvecklingsarbete har varit att förankra och vidareutveckla mallen för enheternas dokumentation av deras arbete för att uppnå nämndmålen. Fokus i denna dokumentation ligger på analys och framåtblickande. Alla enheter, såväl kommunala som fristående, har deltagit i detta arbete. Läsåret 2013/14 var det andra läsåret då alla enheter, kommunala som fristående, använde mallen för kvalitetsanalys. Enheternas dokumentation av nämndens mål har utvecklats vidare och kommer på ett tydligare sätt än tidigare att innefatta det nationella uppdraget. Indikatorerna har setts över, vässats och i några fall utökats. Detta utvecklingsarbete fortsätter under 2015.

När det gäller förskolan har nämndens mål till stora delar baserats på kundundersökningen och den är givetvis viktig att förhålla sig till, men det har saknats indikatorer som speglar andra förhållanden och perspektiv i verksamheten. Tillsammans med kommunerna i utvärderingssamarbetet Våga Visa har nämndkontoret utvecklat en självvärdering för pedagoger i förskolan. Tanken är att den ska spegla kundundersökningen och på så sätt få pedagogernas syn på de spörsmål som kunderna tar ställning till.

Under hösten 2014 genomförde nämndkontoret uppföljningsdialoger med alla fristående enheter i kommunen. Uppföljningsdialoger med de fristående enheterna är en del av kommunens tillsynsansvar. Dialogerna utgick ifrån kvalitetsdokumenten och intervjuer/samtalsfrågor. De kommunala enheterna fick inga uppföljningsdialoger hösten 2014 eftersom Ekerö kommun omfattades av Skolinspektionens tillsyn under samma period.

Under 2014 har en rutin för anmälan till huvudman om kränkande behandling eller trakasserier utarbetats. Rutinen implementerades i början av mars 2014 och har

kontinuerligt följts upp och utvärderats. En rutin för hantering av barn- och elevombudsärenden har också utvecklats under 2014.

3. Måluppfyllelse

Ekerö kommuns verksamhetsmål

Mål 1 Grundskola

Ekerö ska vara en av landets 10 bästa skolkommuner.

Indikator för uppföljning: Genomsnittligt meritvärden för år 9 samtliga elever enligt Skolverket, "ranking" i Öppna jämförelser.

Det genomsnittliga meritvärdet har ökat jämfört med föregående år. I 2014 års ranking som utgår från betygsdata från vårterminen 2013 ligger Ekerö på plats 14.

Mål 2 Äldre i kommunen

Invånare över 65 år som använder service hemtjänst och bor i särskilt boende i kommunen ska känna nöjdhet och kvalitet i tjänsterna. Ekerö ska över tid vara en av tre bästa kommuner i länet och sträva mot att bli en av landets 10 bästa äldreomsorgskommuner.

Inom detta område bedriver inte nämnden något strukturerat arbete.

Mål 3 Service och bemötande

Ekerö kommuns invånare, företagare och andra intressenter ska uppleva en hög servicegrad och ett gott bemötande i sina kontakter med kommunen.

Skolvalet inför förskoleklass har gjorts tydligare och vid det senaste skolvalet fick mer än 90 procent sitt första handsalternativ tillgodosett.

Utöver den vägledning som alla grundskolelever har rätt till erbjuds alla elever i gymnasieskolans år 1 studievägledning av SYV-enheten.

Mål 4 Valfrihet

Möjligheten för den enskilde att välja utförare av de kommunala tjänsterna, man har rätt till, ska öka jämfört år 2010.

Tillgången på förskoleplatser i kommunen är god, särskilt i de centrala delarna. Detta innebär att föräldrars/vårdnadshavares möjlighet att välja utförare har ökat och flertalet kan få sina förstahandsval tillgodosedda.

I valet till förskola har föräldrar/vårdnadshavare möjlighet att göra upp till fem val. Föräldrar/vårdnadshavare har också möjlighet att stå kvar på samtliga sina högre rankade val vilket ökar valfriheten för föräldrar.

Mål 5 Hållbar utveckling

Kommunen ska verka för minskad klimatpåverkan genom effektivare energianvändning och transporter samt för att säkerställa att naturresurser, mark, vatten, natur- och kulturmiljövärden nyttjas på ett långsiktigt hållbart sätt. Ekerö kommun ska därför under mandatperioden minska klimatpåverkan genom effektivare energianvändning och transporter samt säkerställa att Mälaren och områden med höga natur- och rekreationsvärden nyttjas på ett långsiktigt hållbart sätt.

I de delar som rör förskola och grundskola inom kommunen följs målet främst upp inom den kommunala produktionen och inom ramen för den tekniska nämndens ansvarsområde.

Mål 6 Samhällsutveckling

Ekerö kommun ska utvecklas med försiktighet och omtanke och bevara sin nuvarande karaktär. Ekerös expansion ska ske på ett sådant sätt att varken miljövärden, kulturvärden eller framtida utveckling äventyras. Bostadsbyggande ska därför präglas av småhusbebyggelse, vilket ska beaktas vid allt översikts- och detaljplanearbete. Kompletterande bebyggelse med olika upplåtelseformer ska dock medges, särskilt i våra centrumkärnor såsom Ekerö centrum, Stenhamra centrum samt Tråkvista torg. Samhällsplaneringen ska gynna kollektivtrafiken och förbättra infrastrukturen.

I samband med planering för bostadsbebyggelse är nämnden aktiv. Viktiga frågor för nämnden är att förskole- och skolkapaciteten följer utvecklingen med fler barn/elever i kommunen liksom att elever på ett trafiksäkert sätt ska kunna ta sig själva till och från skolan.

Mål 7 Ekonomi

Årets resultat ska vara positivt, nivån fastställs i samband med beslut om budget. Utgångspunkten är att årets resultat ska vara minst 1 procent och sträva mot 2 procent. Investeringsbudgeten ska årligen anpassas till utrymmet för egenfinansiering. Låneskulden till kreditinstitut per invånare ska minska och högst uppgå till genomsnittet av länets kommuner 2009.

För nämndens del är målet om ett positivt resultat aktuellt och viktigt. I budget finns viss beredskap för oförutsedda kostnader under året. Det handlar främst om beredskap för att kunna möta förändringar i barn och elevantal. Något uttalat mål för nämnden om ett visst bestämt positivt resultat finns inte utan det föreligger endast på

kommunnivå och det är där som indikatorerna för uppföljning är relevanta. De övriga ekonomimålen avser den kommungemensamma nivån.

Egna mål

Inom barn och utbildningsnämndens områden har uppföljningsbara och mätbara mål formulerats med utgångspunkt från kommunfullmäktiges mål att Ekerö ska vara en av landets bästa skolkommuner mätt i genomsnittligt meritvärde för årskurs 9. För vart och ett av målen har indikatorer för uppföljning angetts.

Nämndkontoret redovisar till nämnden vilka insatser som pågår och vilka resultat som nås. Det sker under våren huvudsakligen i form av information vid nämndens sammanträden. När det t ex gäller meritvärden, görs uppföljningen årligen, medan andra saker följs upp mer frekvent under året.

Nedan redovisas målen för förskola, skola respektive vuxenutbildning med en prognos av måluppfyllelsen i en fyrgradig skala, där 1 står för att målet uppfylls, 2 inte helt uppfyllt men är på väg, 3 inte uppnått men påbörjat och 4 inte uppnått/inte startat.

Allteftersom utvecklingen går framåt och fler och fördjupade resultat och bedömningar presenteras beträffande verksamheternas resultat och kvalitetsarbete, kan mer nyanserade bilder presenteras. Detta gör att bedömningen av måluppfyllelsen i vissa delar skulle t ex kunna vara 1 eller ibland 3, men helhetsbedömningen landar på 2.

Förskolan

- a. Enheterna ska säkerställa att varje barn som lämnar förskolan har fått adekvat stöd i sin tal- och språkutveckling
Måluppfyllelse: 2

Uppföljning/indikator för måluppfyllelse:

- Resultat av språklekar enligt Bornholmsmodellen i förskoleklass
- Observationer inom Våga Visa
- Enheternas egna analyser av målet
- Årlig uppföljningsdialog med nämndkontoret
- Kundundersökning

Kommentar: Uppföljningen av språklekarna visar att det finns utrymme för utveckling mot att fler barn som börjar förskoleklass har en god språklig och fonologisk förmåga (se ärende Dnr BUN 15/23-600).

Det finns en medvetenhet om vikten av att tidigt lägga grunden för en god språkutveckling och att upparbeta en språkmedvetenhet bland pedagogerna i det dagliga arbetet. Många förskolor, oavsett pedagogisk inriktning eller regi, ger tydliga beskrivningar hur de tänker och stödjer barns språkutveckling och hur de gör för att stimulera till ytterligare utveckling.

I kommunen finns ett språknätverk som leds av resursteamets talpedagog. Språkbud från både fristående och kommunala förskolorna deltar i detta nätverk. I nätverket lyfts bl.a. aktuella frågeställningar och nya språkmaterial presenteras av talpedagogen.

Pedagogisk dokumentation är ett arbetsverktyg som många förskolor använder för att följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Det handlar om att dokumentera det som händer mellan barn, vuxna och miljön i verksamheten. I analysen av dokumentationen får man sedan syn på hur verksamheten kan utvecklas.

Det finns en medvetenhet om vikten av bra lärmiljöer och det är synligt i många verksamheter att man arbetar aktivt att säkerställa detta.

b. Verksamheten ska vara trygg, trivsamt och säkert
Måluppfyllelse: 2

Uppföljning/indikator för måluppfyllelse:

- Kundundersökning
- Enheternas egna analyser av målet
- Årlig uppföljningsdialog med nämndkontoret
- Observationer inom Våga Visa

Kommentar: Kundundersökningen för 2014 visar att en stor andel föräldrar som har barn i förskolan och pedagogisk omsorg i form av familjedaghem är trygga i den verksamhet som deras barn befinner sig i. 96 % av de svarande föräldrarna som har barn i förskola anser att mitt barn är tryggt i förskolan. I familjedaghemmet tycker 100 % av föräldrarna att mitt barn är tryggt.

De flesta förskolor arbetar aktivt med trygghet och flera förskolor använder sig av olika modeller i arbetet för att skapa trygghet. Arbetet med likabehandlingsplanen är ett viktigt redskap i arbetet med att skapa trygghet och motverka kränkande handlingar. Arbetet med planen har kommit olika långt på förskolorna. Flera förskolor beskriver ett fördjupat arbete med likabehandlingsplanerna och arbetet med trygghet, trivsamt och säkerhet. Samtidigt tar andra förskolor upp arbetet med likabehandlingsplanen som ett förbättringsområde. Generellt har det skett en förflyttning i resultatet sedan föregående år.

- c. Barn och föräldrar ska ges stora valmöjligheter vid val av förskola
Måluppfyllelse: 2

Uppföljning/indikator för måluppfyllelse:
Uppföljning sker kontinuerligt av nämndkontoret

Kommentar: För närvarande är tillgången på förskoleplatser god i Ekerö tätort, Munsö, Lovö och Sundby men mer begränsad på Färingsö. Detta medför att flertalet föräldrar därmed kan få sitt förstahandsalternativ tillgodosett.

- d. Barn ska ha rätt till inflytande över sitt lärande
Måluppfyllelse: 2

Uppföljning/indikator för måluppfyllelse:

- Kundundersökning
- Enheternas egna analyser av målet
- Årlig uppföljningsdialog med nämndkontoret
- Observationer inom Våga Visa

Kommentar: Barns inflytande i verksamheten varierar mycket, det gäller både förskolorna och familjedaghemmen. 82 % av föräldrarna i förskolan tycker att barnens tankar och intressen tas till vara. I familjedaghemmen tycker 93 % av föräldrarna att deras barns tankar och intressen tas till vara. Mellan enheterna är variationen större. Nämndkontorets uppföljningsdialoger, och föräldrarnas svar i kundenkäten, visar att många enheter kommit långt i arbetet med barns inflytande över sitt lärande, medan andra inte kommit lika långt.

Grundskolan

- a. Elevernas läsförståelse i test och prov ska vara god
Måluppfyllelse: 2

Uppföljning/indikator för måluppfyllelse:

- Resultat språklekar i förskoleklass (HLO – Hur Låter Orden?)
- Nationella prov åk 3, 6 och 9
- Betygsstatistik åk 9

På samma sätt som tidigare läsår har förskoleklass elevernas resultat kartlagts avseende språklig och fonologisk förmåga. Testet genomförs först i september och sedan i maj för att tydliggöra hur den fonologiska förmågan utvecklas under förskoleklassåret. Skolorna får konkret stöd av Resursteamet i hur elever med olika

fonologisk medvetenhet kan stimuleras genom träningsmaterial med språklekar och erfarenhetsutbyte. Samtliga elever i kommunen har kartlagts, såväl från kommunal som fristående verksamhet.

I screeningen som genomfördes under läsåret 2013/14 deltog 436 elever på höstterminen och lika många elever på vårterminen. Mätningen på hösten 2013, när eleverna precis börjat förskoleklassen, visar att 42 procent av eleverna har god förmåga, 27 procent har måttliga svårigheter och 30 procent har stora svårigheter. Liksom tidigare år ökar resultaten väsentligt mellan den första kartläggningen i september och motsvarande mätning i slutet av förskoleklassen. Uppgången är ett resultat av uppföljningsprogrammet och tidiga insatser. Mätningen på våren 2014, när eleverna är på väg att avsluta förskoleklassen, visar att 90 procent har god förmåga, 7 procent har måttliga svårigheter och 3 procent har stora svårigheter.

Nationella prov genomfördes vårterminen 2014 i årskurs 3, 6 och 9. Samtliga skolor ska genomföra proven som gäller svenska, matematik och engelska (åk 6 och 9). För andra året genomförs även prov i NO och SO i årskurs 6 och 9. Alla elever på en skola gör provet i ett av NO-ämnena, dvs. något av de naturorienterade ämnena biologi, fysik och kemi. Eleverna på skolan gör också prov i ett av SO-ämnena, dvs. något av de samhällsorienterade ämnena historia, geografi, samhällskunskap och religionskunskap. Tendensen är att resultaten förbättras något jämfört med föregående läsår (2012/2013). En bredare och djupare analys görs i ärende Dnr BUN15/23 -600.

Det genomsnittliga meritvärdet för elever i åk 9 har under de senaste fem åren stadigt ökat och Ekerö kan numera räknas till de 14 kommuner i landet som har de högsta meritvärdena. Andelen behöriga till nationellt program i gymnasieskolan läsåret 2013/2014 uppgår till 93 procent. Det genomsnittliga meritvärdet vårterminen 2014 är 232,6. Uppgifterna här avser elever i kommunala och fristående skolor i Ekerö kommun.

b. Varje elev ska ges förutsättningar att nå målen i alla ämnen

Måluppfyllelse: 2

Uppföljning/indikator för måluppfyllelse:

- Resultat språklekar i förskoleklass (HLO – Hur Låter Orden?)
- Nationella prov åk 3, 6 och 9
- Betygsstatistik åk 9

Kommentar: Andelen som når målen i alla ämnen i åk 9 våren 2014 är 87,3 procent (86,6 procent år 2013), motsvarande siffra för riket är 77,4 procent. Det placerar Ekerö på plats 29 i riket (år 2012 plats 40) enligt SKL:s öppna jämförelser. SKL:s Öppna jämförelser avseende 2014 publicerades under våren 2015.

En bredare och djupare analys görs i ärende Dnr BUN15/23 -600.

c. Verksamheten ska vara trygg, trivsamt och säker
Måluppfyllelse: 2

Uppföljning/indikator för måluppfyllelse:

- Kundundersökning
- Enheternas egna analyser av målet
- Observationer inom Våga Visa

Kommentar: Elever i förskoleklass, åk 2, 5 och 8 förefaller trygga i sina skolor, både utifrån elev- och föräldrasvaren. Resultaten skiljer sig dock åt mellan enheter, ibland syns också stora skillnader inom enheter. Även enheternas egna analyser och observationerna inom Våga Visa pekar i samma riktning, dvs. i det stora hela är eleverna trygga, men det finns skillnader mellan och inom enheter.

d. Elever och föräldrar ska ges stora valmöjligheter vid val av skola och skolbarnsomsorg
Måluppfyllelse: 2

Uppföljning/indikator för måluppfyllelse:

Uppföljning av nämndkontoret skedde efter genomfört skolval (februari 2014).

Kommentar: I skolvalet inför förskoleklass, åk 1 och åk 6 som genomfördes i början av året fick över 90 procent sitt förstahandsalternativ.

e. Elever ska ha rätt till inflytande över sitt lärande
Måluppfyllelse: 2

Uppföljning/indikator för måluppfyllelse:

- Kundundersökning
- Enheternas egna analyser av målet

Kommentar: Generellt uppfattar eleverna i grundskolan att de inte har särskilt stort inflytande över sitt lärande. Det syns dock stora skillnader i elevernas svar i Kundenkäten. Vid någon skola instämmer många elever att de är med och planerar sitt skolarbete medan vid en annan skola anser en stor andel av eleverna att de inte är med och planerar sitt skolarbete.

Enheternas egna analyser visar att flera lyfter fram elevernas delaktighet i framtagandet av de pedagogiska planeringarna. Med större insikt hos eleverna om vad som förväntas av dem kan de vara med och påverka vägen dit.

Vuxenutbildningen

- a. Det ska vara möjligt att inom vuxenutbildningen i Ekerö kommun studera utifrån sina egna förutsättningar
Måluppfyllelse: 1

Kommentar: Genom att kommunen kan erbjuda alla vuxenstuderingar såväl traditionell vuxenutbildning som distansutbildning bedöms målet ha nåtts.

Måluppfyllelse BUN – översikt

	Bedömning måluppfyllelse	T	1	2	3	4
Kunskap						
Enheterna ska säkerställa att varje barn som lämnar förskolan har fått adekvat stöd i sin tal- och språkutveckling	↑	●		✓		
Elevernas läsförståelse i test och prov ska vara god	↑	●		✓		
Varje elev ska ges förutsättningar att nå målen i alla ämnen	↑	●		✓		
Det ska vara möjligt att inom vuxenutbildningen i Ekerö kommun att studera utifrån sina egna förutsättningar.	←	●	✓			
Varje medborgare ska erbjudas en professionell, kvalificerad och neutral studie- och yrkesvägledning	←	●	✓			
Trygghet						
Verksamheten ska vara trygg, trivsamt och säker	↑	●		✓		
Inflytande/ valfrihet						
Barn/ elever ska ha rätt till inflytande över sitt lärande	↑	●		✓		
Barn/ elever och vårdnadshavare ska ges stora valmöjligheter vid val av förskola, skola och skolbarnsomsorg	↑	●		✓		

Förklaring till symbol och bedömningsvärden för måluppfyllelse samt symbol för bedömning av tendens			
Definition bedömning	Värde	Symbol	Bedömning tendens
Uppnått	1	●	Uppåt; positiv förändring ↑
Inte helt uppnått, är på väg	2	●	Stagnerad; oförändrad/inbromsad positiv förändring ←
Ej uppnått, men påbörjat	3	●	Nedåt; negativ förändring eller risk negativ ↓
Ej uppnått/ Ej startat	4	●	

4. Verksamhetsstatistik och nyckeltal

I bilaga 2 redovisas verksamhetsstatistik och nyckeltal. Nedan kommenteras detta per verksamhet med jämförelser av det ekonomiska utfallet.

Förskola och pedagogisk omsorg

Totalt antal barn i omsorg 1 - 5 år

Antal barn	Våren*)			Hösten*)			Snitt helår 2014			Utfall snitt 2013
	Utfall	Budget	Awik	Utfall	Budget	Awik	Utfall	Budget	Awik	
Totalt	1840	1855	-14,3	1688	1669	19,4	1777	1777	-0,2	1 796
Förskolor egen regi	1042	1042	0,0	947	903	43,6	1002	984	18,2	1 027
Friförsk./Fsk i an kom	747	739	7,7	696	692	4,2	726	719	6,3	709
Ped. oms enskild regi	52	74	-22,0	46	74	-28,4	49	74	-24,7	61

Antalet barn inom förskola och pedagogisk omsorg stämmer väl men varierar i antal över året jämfört med budget 2014.

I förhållande till budget 2014 har de fristående förskolorna i snitt under året haft 6 fler barn inskrivna. I de kommunala förskolorna har det i snitt varit 18 barn fler än i 2014 års budget. Inom pedagogisk omsorg har i snitt under året haft 25 barn färre i förhållande till 2014 års budget. Ett mindre antal föräldrar har under året valt att utnyttja möjligheten till att ansöka om vårdnadsbidrag. I genomsnitt har ca 8 vårdnadsbidrag betalats ut per månad under 2014.

Ett positivt nettoresultat i förskolan på 1 192 tkr kan bland annat bero på att kommunen tillämpar dag-för-dag-ersättning till enheterna. Det vill säga att kommunen betalar för de dagar som barnet är inskrivet i verksamheten. I budget har det varit svårt att beräkna vilken månad samt när i en månad barnen ska börja vilket bidrar till överskottet. I utfallet finns också ett överskott jämfört budget när det gäller utbetalning av tilläggsbelopp och specialförskolor samt att intäkter för föräldraavgifter har ökat.

Pedagogisk omsorg redovisar ett positivt nettoresultat för 2014 om 2 168 tkr. Det är färre barn inom pedagogisk omsorg bland annat beroende på att kommunen har god tillgång på förskoleplatser samt att föräldrar i allt större utsträckning väljer förskola. Resultatet påverkas också av att en enhet har avslutat sin verksamhet.

Ett mindre antal föräldrar har under året valt att utnyttja möjligheten till att ansöka om vårdnadsbidrag. I genomsnitt ca 8 vårdnadsbidrag har betalats ut per månad under 2014. I förhållande till budget innebär det ett positivt resultat om 200 tkr.

Under senare delen av 2014 upphandlades och möjliggjordes det för vårdnadshavare att ansöka om omsorg på obekvämt arbetstid. Ett fåtal vårdnadshavare har hört av sig men ingen ansökan har inkommit. I förhållande till budget innebär det ett överskott 1 000 tkr.

Förskoleklass, antal elever

Förskoleklass	Våren			Hösten			Helår 2014			Utfall år 2013
	Utfall	Budget	Awik	Utfall	Budget	Awik	Utfall	Budget	Awik	
Totalt	452	451	1	449	442	7	451	447	4	422
Skolor egen regi	388	390	-2	381	381	0	385	386	-1	359
Friskolor i kommunen	51	54	-3	59	54	5	55	54	1	53
Skolor utanför kommunen	13	7	6	9	7	2	11	7	4	11

Förskoleklassverksamheten redovisar ett mindre underskott på 79 tkr, vilket beror på en något fler elever i verksamheten än vad som antogs i budget. Kostnaderna för tilläggsbelopp tillkommer då dessa återfinns i grundskolans utfall.

Grundskola inkl. skolbarnomsorg och grundsärskola

Grundskolor År 1 - 9, antal elever

Grundskolor År 1- 9	Våren			Hösten			Helår 2014			Utfall år 2013
	Utfall	Budget	Awik	Utfall	Budget	Awik	Utfall	Budget	Awik	
Totalt	3630	3624	6	3741	3714	27	3686	3669	17	3555
Skolor egen regi	2836	2846	-10	2942	2963	-21	2889	2905	-16	2766
Friskolor i kommunen	344	344	0	346	345	1	345	345	1	343
Skolor utanför kommunen	427	412	15	431	383	48	429	398	32	424
Särskola egen regi	20	21	-1	21	21	0	21	21	-1	21
Särskola utanf. kommunen	3	1	2	1	2	-1	2	2	1	2

Antalet elever i grundskolan är något fler än budgeterat sett till det gångna helåret. Avvikelserna är dock relativt stora mellan egen regi som haft 16 elever färre än budgeterat och antalet elever i skolor utanför kommunen/fristående skolor som haft 33 elever fler än budgeterat. Det sammanlagda underskottet för området är 5 890 tkr.

Kostnaderna för särskilda insatser avviker också negativt i förhållande till budget.

Den negativa avvikelsen påverkas fortfarande av att det under 2012 skrevs ut elever ur särskolan som enligt nu gällande skollag inte längre hör till grundsärskolans personkrets. Det har medfört betydande ökning av kostnaderna för särskilt stöd samtidigt som kostnaderna för grundsärskolan minskat. Förändringen skedde under andra halvåret 2012 och omhändertogs inte i tillräcklig omfattning i budget för 2013.

Grundsärskolan har ett positivt utfall på 2 040 tkr. Under året har det varit något färre i verksamheten än budgeterat. Ersättningen till särskolan är nivåbaserad och i budget finns en marginal för att det kan tillkomma elever med en mycket hög ersättning. Det är inte huvudorsaken till den relativt stora avvikelsen utan det är förändringen som redovisats ovan.

Skolbarnsomsorg/Fritidshem, antal inskrivna

Skolbarnsoms./Fritidshem	Våren			Hösten			Helår 2014			Utfall år 2013
	Utfall	Budget	Awik	Utfall	Budget	Awik	Utfall	Budget	Awik	
Totalt	1731	1678	53	1806	1710	96	1769	1694	75	1669
Skolor egen regi	1457	1408	49	1518	1454	64	1488	1431	57	1399
Friskolor i kommunen	221	223	-2	232	216	16	227	220	7	226
Skolor utanför kommunen	53	47	6	56	40	16	55	44	11	45

Fritidsklubbar, antal anmälda

Fritidsklubbar År 4-6	Våren			Hösten			Helår 2014			Utfall år 2013
	Utfall	Budget	Awik	Utfall	Budget	Awik	Utfall	Budget	Awik	
Totalt	597	615	-18	716	703	13	657	659	-2	654
Skolor egen regi	594	605	-11	714	693	21	654	649	5	650
Friskolor inkl annan kom	3	10	-7	2	10	-8	3	10	-7	3

Antalet barn i fritidshem är fler än vad som beräknades i budget 2014. Avvikelserna är relativt små mellan egen regi och friskolor i kommunen. Den största avvikelsen jämfört med budget finns i skolor i egen regi med 57 barn fler än budgeterat.

Intresset för att delta i fritidsklubbarnas verksamhet inom kommunen har stabiliserat sig och ligger i ungefär samma nivå som föregående år. Under 2014 har 657 i snitt befunnit sig i verksamheten. Motsvarande siffra för 2013 var 655 barn, 2012 609 barn och för 2011 449 barn.

Trots fler barn i verksamheterna redovisas ett positivt resultat om 451 tkr främst beroende på ökade intäkter samt färre barn i särskolans fritidshem.

Gymnasieskola

Gymnasieskolan Totalt antal elever

Antal Elever	vårterminen			höstterminen			Snitt helår 2014			Snitt utfall år 2013
	Utfall	Budget	Awik	Utfall	Budget	Awik	Utfall	Budget	Awik	
Totalt	1014	1071	-57,0	1003	1071	-68,0	1009	1071	-62,5	1 077
Gy kom regi	443	460	-17,0	483	460	23,0	463	460	3,0	470
Frist Gy	524	549	-25,0	480	549	-69,0	502	549	-47,0	553
Folkhögsk	4	6	-2,0	2	6	-4,0	3	6	-3,0	4
Individuella gy. eg regi	28	38	-10,0	23	38	-15,0	26	38	-12,5	34
Gy sär	15	18	-3,0	15	18	-3,0	15	18	-3,0	17

I Gy kom regi ingår även landstingskolor

Gymnasieskolan inklusive gymnasiesärskola och folkhögskola visar ett överskott om 6 526 tkr. För gymnasieskolan handlar överskottet främst om färre elever, 60 st. i genomsnitt under året. Andelen elever som väljer yrkesinriktade nationella program minskar vilket ger lägre kostnader för kommunen då de högskoleförberedanden programmen är billigare. Det är också färre elever som söker inackorderingstillägg.

Gymnasiesärskolan har också färre elever. Kostnaden per elever kan variera stort beroende på vilket behov en enskild elev har. Några elever studerar på annan ort och är därmed berättigade till skolresor som kan uppgå till förhållandevis betydande belopp vilket visas i att kostnaderna för skolresor visar ett underskott om 178 tkr.

Vuxenutbildning

Behovet av vägledning på komvux har ökat under de senaste åren. Kravet på att varje sökande ska ha en individuell studieplan kräver mycket vägledningstid. Det märks även en ökning av spontana besök och elever som kommer flera gånger för information och vägledning. Utbildningssystemet och yrkeslivet blir alltmer svåröverskådligt och det är allt färre som klarar att orientera sig utan hjälp.

Antalet beviljade kurser har sjunkit något från 1264 stycken år 2013 till 1 118 år 2014, vilket beror på att inte samtliga sökande kunde beviljas utbildning 2014. På grund av att det är svårt att förutse hur mycket stadsbidrag kommunen får beviljat under året är vi tvungna att göra urval bland de sökande. Samtliga, som enligt lag och förordning ska få läsa på komvux, har kunna erbjudits utbildning. Det är studerande inom SFI, grundläggande vuxenutbildning samt de som behöver komplettera sina studier för att kunna läsa på universitet och yrkeshögskola.

Under 2014 hade Skolverket två ansökningsomgångar för stadsbidrag vilket innebär att budgeten blir ryckig. Antalet individer är det samma år 2014 som de var 2013, 428 stycken.

Vuxenutbildningens distansutbildning i upphandlad regi har haft 606 kurser under året, varav ca 25 % aldrig har påbörjat eller avbrutit sin kurs. 77 % (75 % 2013) av de studerande har fått minst godkänt, betyg E. Effektmålet är 80 % vilket innebär att utbildningsanordnaren här har ett utvecklingsområde. Utbildningsanordnaren anger att de t.ex. ska utveckla uppföljningen av nyckeltal såsom betygsstatistik per lärare samt avbrott per lärare. Komvux kommer kontinuerligt att följa detta utvecklingsarbete. En viss förbättring har skett under 2014.

Antalet deltagare i SFI ökade 2014, ca 181 stycken (155 st. 2013). Antalet undervisningstimmar har ökade från 40 721 år 2012 till 45 528 år 2013. Eftersom antalet timmar ökade så pass mycket räknades budgeten upp för SFI inför 2014. Resultatet visar att även om antalet personer har ökat med 26 stycken (ca 16 %) så har inte kostnaden ökat. Det beror på att antalet timmar som de studerande har läst under 2014 (45 043) nästan är desamma som under 2013, vilket gör att det svårt att budgetera för SFI utifrån antal elever. De studerande kan lika väl välja att läsa fler timmar och det skulle då kunna innebära att kostnaderna ökar. I det här fallet betyder det att SFI gör ett överskott.

5. Årets resultat

TOTALT <i>tkr</i>	Utfall 2013	Budget 2014	Utfall 2014	Avvik 2014
Intäkter	-62 299	-51 457	-62 013	-10 556
Kostnader	734 857	752 837	752 850	13
Nettokostnad	672 559	701 380	690 837	-10 543
Förändring jämfört föregående år, tkr			18 279	
			, procent	2,7

Förändring (+) = ökad nettokostnader, (-) minskad nettokostnad

Nämndens verksamhet bedrivs utifrån den av kommunfullmäktige antagna budgeten. För det gångna verksamhetsåret redovisas ett överskott om 10 543 tkr. Sett till nämndens nettobudgetomslutning på 690 837 tkr är avvikelserna 1,5 procent.

Nämndens verksamhetsområde påverkas i allt väsentligt av befolkningsutvecklingen. Sker förändringar märks det snabbt i antalet barn/elever i de olika verksamheterna och därmed i de intäkter och kostnader som nämnden har. I bilaga 1 redovisas årets utfall i förhållande till budget. I detta avsnitt görs jämförelser av utfallet per verksamhetsområde i förhållande till verksamhetsstatistiken med nyckeltal.

Totalt sett har nämnden en ökande andel köp av platser i fristående verksamheter, mer än vad som beräknades i budget. Det påverkar också intäktssidan då också flertalet av de fristående verksamheterna väljer att låta kommunen ta in föräldraavgifterna.

Ersättningar till förtroendevalda

Kostnader förtroendevalda

<i>tkr</i>	Utfall 2013	Utfall 2014	Budget 2014	Avvik
Ersättningar till förtroendevalda	442	460	516	56
Övriga kostnader nämnden*)	38	42	84	42
Summa:	480	502	600	98

*) Exkl kostnader för tjänstemannastöd, tex nämndsekreterare

Ersättningarna till nämndens förtroendevalda visar ett positivt resultat i förhållande till budget. Nämnden har under året inte haft något extrasammanträde eller några andra större kostnader som det finns en viss budgetmarginal för.

Förskola

Förskolan visar samma antal inskrivna barn som beräknat i budget. Ett positivt nettoresultat på 1 192 tkr kan bland annat tyda på att kommunen tillämpar dag-för-dag-ersättning till enheterna. Det vill säga att kommunen betalar för de dagar som barnet är inskrivet i verksamheten. Det är svårt att beräkna när i en månad barnen ska börja vilket bidrar till överskottet i förhållande till budget. I utfallet finns också ett överskott jämfört budget när det gäller utbetalning av tilläggsbelopp, specialförskolor och interkommunala ersättningar (IKE).

Pedagogisk omsorg, vårdnadsbidrag och omsorg på obekvämt arbetstid

Pedagogisk omsorg redovisar ett positivt nettoresultat för 2014 om 2 168 tkr. Det är färre barn inom pedagogisk omsorg bland annat beroende på att kommunen har god tillgång på förskoleplatser samt att föräldrar i allt större utsträckning väljer förskola. Resultatet påverkas också av att en enhet har valt att avsluta sin verksamhet inom pedagogisk omsorg. I genomsnitt ca 8 föräldrar/vårdnadshavare har under året valt att utnyttja möjligheten att ansöka om vårdnadsbidrag, vilket är något färre än 2013. I förhållande till budget innebär det ett positivt resultat om 200 tkr.

Ett fåtal vårdnadshavare har hört av sig angående möjligheten att ansöka om omsorg på obekväm arbetstid men inga ansökningar har inkommit. I förhållande till budget innebär det ett överskott på 1 000 tkr.

Skolbarnomsorg inklusive fritidsklubb

Det är fler elever inskrivna i fritidshemmen än vad som var planerat i budget (i snitt 75 elever fler). Antalet anmälda barn i fritidsklubbarna har stabiliserat sig och i snitt 657 barn har varit i verksamheten. Ersättning till enheterna sker för de dagar som eleven har varit inskriven i (eller anmäld till) verksamheten. Det är svårt att beräkna när en elev ska börja eller sluta verksamheten. Överskottet beror på högre interkommunala intäkter än budgeterat.

Förskoleklass

Förskoleklassverksamheten redovisar ett mindre underskott på 79 tkr (exkl. lokaler egen regi) vilket beror på något fler elever i verksamheten än vad som antogs i budget.

Grundskola

Antalet elever i grundskolan är något fler än budgeterat sett till det gångna helåret. Avvikelserna är dock relativt stora mellan egen regi som har 16 elever färre än budgeterat och antalet elever i fristående skolor som är 33 fler än budgeterat. Det sammanlagda underskottet för området är 5 890 tkr.

I det negativa utfallet ligger utbetalning av den särskilda satsning på matematik och IT om 1 000 tkr som kommunstyrelsen beslutade om under våren 2014. Ökade kostnader för skolskjuts om 598 tkr bidrar också till underskottet.

Volymavvikelserna påverkar resultatet då kostnaderna för elever i fristående verksamheter genererar en något högre kostnad med de generella påslagen som enligt lag görs för administration m.m.

Kostnaderna för särskilda insatser avviker också negativt i förhållande till budget (-3 242 tkr). Kostnaderna för särskilda insatser är fortsatt höga liksom antalet placeringar i särskilda skolformer. Antalet elever i behov av särskilt stöd har också ökat något.

Grundsärskola

Grundsärskolan har ett positivt utfall på 2 040 tkr. Under året har det i snitt varit något färre elever i verksamheten än i budget. Ersättningen till särskolan är nivåbaserad och i budget finns en marginal för att det kan tillkomma elever med en mycket hög ersättning.

Gymnasium, gymnasiesärskola, folkhögskola

Gymnasieskolan visar ett överskott om 6 526 tkr. Det är färre elever innevarande läsår än 2013 och färre än vad som antogs i budget. Det är också färre elever som sökt inackorderingstillägg vilket påverkat resultatet positivt. Elever väljer i högre utsträckning högskoleförberedande program vilka har en lägre kostnad än yrkesförberedande program.

Gymnasiesärskolan har också något färre elever och redovisar ett överskott om 855 tkr.

SYV-vägledning-vuxenutbildningen

Grundläggande och gymnasial vuxenutbildning har ekonomi i balans pga. ett aktivt arbete under hösten med urval till kurser där strikta prioriteringar gjordes utifrån vuxenutbildningens regelverk. UMJ och vägledningseenheten har ekonomi i balans med ett litet överskott. SFI och särvox fick ett överskott på ca 1 400 tkr pga. färre elever som startade utbildning inom särvox och lägre kostnader för SFI än budgeterat.

Nämndkontor – gemensam verksamhet

För verksamhetsområdet redovisas ett överskott om 580 tkr. Under året har nämndkontoret haft vakanser som förklarar större delen av överskottet. Även lägre kostnader för konsulttjänster bl.a. rörande uppföljning och utvärdering påverkar utfallet.

6. Investeringar

Nämnden har inga investeringar.

7. Framåtblick

Erbjudande om förskola inom fyra månader

I 8 kap. 14 § skollagen (2010:800) anges att ”när vårdnadshavare har anmält önskemål om förskola med offentlig huvudman ska kommunen erbjuda barnet förskola inom fyra månader”. Genom bestämmelsen garanteras barnet en plats i förskola inom fyra månader om önskemålet avser en av kommunens förskolor. Det är hemkommunens ansvar att barnen får utbildning i förskola. Kommunen kan välja om man vill erbjuda plats i kommunal eller fristående förskola.

Bestämmelsen om att kommunen ska erbjuda en förskoleplats inom fyra månader gäller erbjudande om just förskola och inte annan pedagogisk verksamhet, som till exempel familjedaghem. Kommunen kan inte uppfylla skollagens krav genom att i stället erbjuda plats i annan pedagogisk verksamhet. På sikt kan detta innebära ett ökat behov av förskolelokaler.

Omsorg under tid då förskola eller fritidhem inte erbjuds

Enligt skollagen 25 kap 5 § ska kommunen sträva efter att erbjuda omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds för barn vars föräldrar har behov av det och inte själva kan ordna omsorgen. Utgångspunkten för bestämmelsen är att det ska gå att kombinera föräldraskap och förvärvsarbete, trots att arbetstiden är förlagd, helt eller delvis, till kvällar, nätter eller helger (obekväm arbetstid).

Det är viktigt att notera att bestämmelsen inte innebär någon rättighet för föräldrar att få omsorg på obekväm arbetstid. Föräldrarna har ansvar för att hitta lösningar på omsorgsbehovet för sina barn.

Omsorg på obekväm arbetstid har under 2014 upphandlats och erbjuds i hemmet för ett eller flera barn till vårdnadshavare som regelbundet och återkommande i sitt ordinarie arbete har arbetstid förlagd på kvällar, nätter och/eller helger. Under 2014 hörde ett fåtal vårdnadshavare av sig om möjligheten att ansöka om omsorg på obekväm arbetstid. Under 2015 behöver tjänsten synliggöras och förtydligas för medborgarna.

Lokaler

I september godkände barn och utbildningsnämnden kapacitetsplanen för 2013 – 2022. Planen som tar sin utgångspunkt i den byggbaserade befolkningsprognosen år 2013 anger att behovet av platser i förskoleklass och grundskola i hela kommunen kommer att öka med drygt 500 till år 2021. Det motsvarar en tvåparallellig F-9 skola.

Behovet av förskoleplatser i sin helhet förväntas dock inte öka i motsvarande grad utan behovet förväntas i stor utsträckning kunna täckas av befintliga förskoleplatser samt av redan planerade nya förskolor i anslutning till nybebyggelse. På Färingsö har dock det totala antalet platser inom förskola och pedagogisk omsorg minskat vilket innebär att under vissa tider på året får inte alla barn en placering i sitt närområde.

Utökningen av skolkapaciteten omhändertas dels genom att bygga ut befintliga skolor och genom att genomföra en skolorgansiation som är i överensstämmelse med den nya läroplanen för grundskolan (LGR-11).

Mot slutet av tioårsperioden är det därutöver nödvändigt att ha förutsättningar klara för var minst en ny skola bör uppföras.

Vuxenutbildningen

Antalet beviljade kurser 2014 har sjunkit något jämfört med 2013. Orsaken till det minskade antalet beviljade kurser är att komvux har varit tvungna att göra ett urval av de sökande och inte haft möjlighet att bereda alla plats. Det har att göra med att stadsbidragen för yrkesvux har kommit stötvis under året och försvårat den löpande budgetuppföljningen. Urvalet regleras i Förordning (2011:1108) om vuxenutbildning, 3 kap. 8 §.

Under 2014 påbörjades en gemensam upphandling tillsammans med 5 andra kommuner i länet för att kunna fortsätta erbjuda Ekerös invånare ett brett utbud av utbildning med hög kvalitet. Målet är att komma igång 2015-07-01.

Fortsatt fokus på resultat genom utvärdering och uppföljning

Systematisk uppföljning och utvärdering kommer även fortsättningsvis att utvecklas och förstärkas. Det är en ständigt pågående process. Som ett led i denna utveckling kommer bl.a. analyser av kvalitetssystemets olika komponenter att genomföras på ett systematiskt sätt. Under 2014 bildades en arbetsgrupp med fem rektorer och nämndkontorets utvecklingsledare/utvärderingsexpert. Arbetsgruppens arbete fortsätter under 2015. Arbetsgruppen kommer att genomlysna det systematiska kvalitetsarbetet på olika nivåer och utarbeta förslag avseende mål och indikatorer för värdegrundsarbetet och kunskapsresultaten samt metoder för uppföljning och utvärdering. Arbetsgruppen kommer också att fokusera på analys och hur dessa analyser kan utvecklas på alla nivåer. Analyserna behöver bygga på genomtänkta uppföljningar och bidra till slutsatser där värdegrunds- och kunskapsresultaten kopplas samman. Dessa analyser bidrar i nästa skede till slutsatser och formuleringar av utvecklingsområden på alla nivåer.

Bilagor

Bilaga 1: Ekonomisk sammanställning

Bilaga 2: Verksamhetsmätt